Et styreverv i et statlig selskap er ikke i seg selv et bevis på at en politiker har endret standpunkt. Men når en tidligere folkevalgt går inn i styret for Norsk Tipping, er det naturlig å stille spørsmål: Kan vervet påvirke synet på enerettsmodellen? Hvilke økonomiske interesser følger med? Og hvordan kan publikum vite at oppnevningen er gjort på forsvarlig grunnlag?

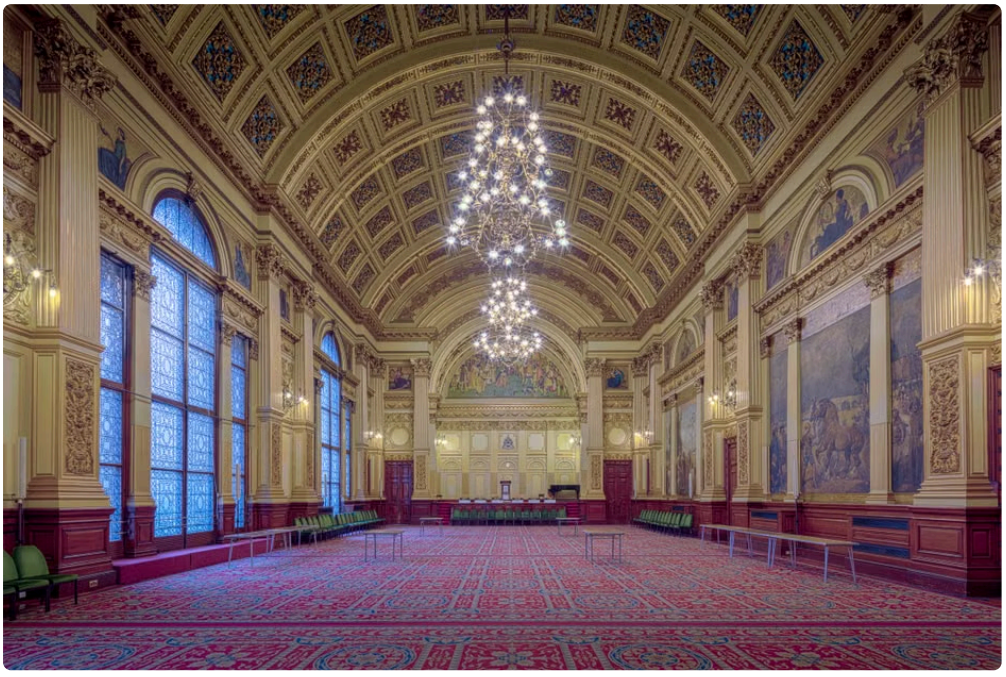

Spørsmålene handler både om faktisk interessekonflikt og om tillit til politikk. I spillpolitikken er dette særlig viktig. Norsk Tipping er en sentral del av den norske enerettsmodellen, der staten begrenser hvem som kan tilby pengespill i Norge. Modellen begrunnes gjerne med hensynet til ansvarlig spill og forebygging av spilleproblemer. Samtidig innebærer den at én statlig aktør får en særstilling i markedet.

Når politiske beslutningstakere senere får styreverv i virksomheter som er berørt av politikken de har arbeidet med, kan det oppstå spørsmål om rolleforståelse, uavhengighet og økonomiske bindinger. De spørsmålene bør undersøkes med dokumenter og presise begreper – ikke med antakelser om motiv.

Hva betyr enerettsmodellen i Norge?

Enerettsmodellen betyr i korte trekk at staten har gitt bestemte aktører adgang til å tilby pengespill innenfor et regulert system. Norsk Tipping er den sentrale statlige aktøren. Modellen innebærer at ikke alle kommersielle spillselskaper kan tilby de samme spillene på samme vilkår som selskapet.

Debatten omtaler ofte ordningen som «spillmonopolet». Det er et velkjent og effektivt uttrykk, men det kan være mindre presist enn «enerettsmodellen». Det siste beskriver bedre hvordan ordningen er regulert og begrunnet. Samtidig bør ikke språkvalget skjule den reelle politiske uenigheten: Hvor stor adgang skal private aktører ha, og hvor sterk styring bør staten ha over pengespilltilbudet?

Støttespillere viser gjerne til ansvarlighetsarbeid, inntekter til samfunnsnyttige formål og muligheten for å føre kontroll med spilltilbudet. Kritikere kan på sin side spørre om modellen begrenser konkurransen, om reguleringen er tilstrekkelig treffsikker, og om statens rolle som både eier og regulerende myndighet skaper krevende avveininger.

Dette er politiske spørsmål som må avgjøres gjennom åpne prosesser. Derfor er det relevant å vite hvem som styrer selskapet, hvordan styret er satt sammen, og hvilke forbindelser styremedlemmene har til politikken. Transparens gjør det mulig å diskutere modellen på saklig grunnlag.

Fra folkevalgt til styremedlem

Overgangen fra politikk til styreverv er ikke uvanlig. Tidligere folkevalgte kan ha erfaring med økonomi, organisasjonsstyring, offentlig forvaltning eller politiske prosesser som er nyttig i et styre. Samtidig kan de ha arbeidet med saker som berører selskapet de senere blir oppnevnt til.

Det avgjørende er ikke bare om en person har hatt et politisk verv, men hvilke roller vedkommende har hatt, hvilke beslutninger personen har deltatt i, og hvor nært det nye vervet ligger opp til det tidligere ansvarsområdet. En tidligere stortingsrepresentant med erfaring fra næringspolitikk kan for eksempel ha en annen relevant historikk enn en person som nylig har hatt et sentralt ansvar for pengespillpolitikken.

For å få et etterprøvbart bilde kan leseren begynne med Stortinget.no representantbiografi. Biografien kan gi opplysninger om en representants verv, komitéarbeid og politiske periode. Den bør likevel ikke stå alene: En biografi viser ikke nødvendigvis alle møter, interne vurderinger eller den enkeltes syn i hver enkelt sak.

Det er også viktig å skille mellom en politisk forbindelse og en interessekonflikt. At et styremedlem tidligere har vært politiker, betyr ikke automatisk at vedkommende er inhabil eller påvirket. Interessekonflikt oppstår når personlige eller økonomiske interesser kan stå i motsetning til plikten til å ivareta selskapets interesser – eller når situasjonen utad med rimelighet kan svekke tilliten til at vurderingene er uavhengige.

Styreverv, honorar og økonomiske interesser

Et styreverv innebærer ansvar. Styret skal følge opp selskapets virksomhet, bidra til at selskapet drives forsvarlig og føre kontroll med ledelsen. Det er derfor normalt at styremedlemmer får honorar. Honorar er betaling for arbeid og ansvar, ikke i seg selv et tegn på at noen har fått en politisk belønning.

Men beløpets størrelse er relevant for å forstå de økonomiske interessene som følger med vervet. Som et konkret priseksempel er honoraret for styreleder i Norsk Tipping i 2026 oppgitt til **338 970 kroner**. Beløpet sier ikke i seg selv noe om hvorfor en bestemt person ble valgt, eller om vervet har påvirket personens syn. Det viser likevel at oppnevningen har en økonomisk side som bør være synlig for offentligheten.

En ryddig vurdering bør ta høyde for flere forhold enn selve honoraret:

- Hvor lenge varer vervet, og hvor omfattende er arbeidsbelastningen?
- Har personen andre betalte roller eller økonomiske interesser som berører selskapet?
- Har vedkommende nylig deltatt i politiske beslutninger om selskapets rammevilkår?
- Er eventuelle bindinger og habilitetsvurderinger dokumentert og håndtert?
- Er honoraret fastsatt gjennom en kjent og etterprøvbar prosess?

Poenget er ikke å mistenkeliggjøre alle som mottar styrehonorar. Poenget er å sørge for at økonomiske interesser er åpne, slik at publikum kan skille mellom legitim betaling for styrearbeid og forhold som kan skape en uheldig binding.

Statlig eierskap og oppnevning

Norsk Tipping er et statlig eid selskap. Staten utøver dermed eierskap, samtidig som spillpolitikken fastsetter rammer for virksomheten. Det gir et særskilt ansvar for å forklare hvordan styret settes sammen, hvilke kvalifikasjoner som vektlegges, og hvordan mulige interessekonflikter vurderes.

Oppnevning til et styre bør bygge på kompetanse, erfaring og selskapets behov. Politisk erfaring kan være relevant, men den bør ikke være en erstatning for dokumenterte kvalifikasjoner. Åpenhet om prosessen gjør det enklere å vurdere om styret samlet sett har riktig kompetanse – og om det finnes grunn til å stille spørsmål ved uavhengigheten.

En nyttig primærkilde er PDF-protokoll fra Norsk Tippings generalforsamling på regjeringen.no. En generalforsamlingsprotokoll kan dokumentere formelle beslutninger, som valg av styremedlemmer og fastsettelse av honorar. Protokollen bør leses nøye: Den kan vise hva som ble vedtatt, men gir ikke nødvendigvis hele bakgrunnen for nominasjonen eller alle vurderingene som lå til grunn.

Hvis man vil undersøke en konkret oppnevning, er det derfor klokt å sammenholde flere kilder. Generalforsamlingsprotokollen kan vise vedtaket og honoraret. Stortinget.no kan belyse den politiske bakgrunnen. Andre offentlige dokumenter kan vise verv, eierskapsføringer eller relevante habilitetsvurderinger. Det gir et mer presist grunnlag enn å trekke konklusjoner fra én enkelt opplysning.

Kan vervet påvirke synet på enerettsmodellen?

Det korte svaret er at det kan påvirke – men at det ikke kan fastslås bare fordi en politiker har fått et styreverv. Et styreverv kan gi ny innsikt i selskapets drift, ansvarlighetsarbeid og økonomiske rammer. Slik erfaring kan føre til at en person justerer eller nyanserer sitt syn. Det er ikke nødvendigvis problematisk; politiske standpunkter kan utvikle seg når man får ny kunnskap.

En annen mulighet er at personen allerede støttet enerettsmodellen før oppnevningen, og at styrevervet følger av en politisk eller faglig profil som er kjent fra før. Også det må vurderes konkret. Uten dokumentasjon er det ikke grunnlag for å si at vervet har forårsaket et bestemt standpunkt.

Den mer krevende situasjonen oppstår dersom en politiker først har hatt betydelig innflytelse på rammevilkårene for Norsk Tipping, og kort tid etter får en godt betalt rolle i selskapet. Da kan det oppstå spørsmål om karantene, habilitet, forventninger eller fordeler – selv om det ikke finnes bevis for utilbørlig påvirkning. Slike spørsmål bør besvares med fakta om tidslinje, ringeriksavisa.no beslutningsansvar og oppnevningsprosess.

Det er også viktig å skille mellom et styremedlems plikt og politikerens tidligere rolle. Et styremedlem skal ivareta selskapets interesser innenfor gjeldende regler. En folkevalgt skal representere velgerne og bidra til politiske beslutninger. Når rollene kommer tett på hverandre, bør det være klare rutiner for å håndtere saker der personens tidligere arbeid eller økonomiske interesser kan være relevante.

Hva betyr dette for tilliten til politikk?

Tillit svekkes ikke bare av dokumentert misbruk. Den kan også svekkes når folk opplever at viktige utnevnelser skjer uten innsyn, eller når politikere ser ut til å bevege seg mellom politiske beslutninger og betalte posisjoner uten tydelige regler. Derfor må offentlige organer ta både faktiske interessekonflikter og inntrykket av interessekonflikt på alvor.

Samtidig er det uheldig dersom enhver overgang fra politikk til næringsliv eller styrearbeid omtales som mistenkelig. Samfunnet har nytte av at personer med offentlig erfaring bidrar i styrer. Den rette balansen er åpenhet, tydelig ansvar og reelle vurderinger av habilitet – ikke automatisk mistanke og heller ikke automatisk tillit.

I debatten om «spillmonopolet» bør oppmerksomheten derfor rettes mot etterprøvbare forhold: Hvem fattet beslutningen? Hvilke kvalifikasjoner ble vektlagt? Hvilket honorar følger med? Hvilke politiske roller hadde personen tidligere? Og hvordan er mulige bindinger håndtert?

Slik kan du undersøke en oppnevning

1. **Finn den formelle beslutningen.** Les PDF-protokollen fra Norsk Tippings generalforsamling på regjeringen.no for å kontrollere valg og honorar.
2. **Undersøk den politiske bakgrunnen.** Bruk Stortinget.no representantbiografi som startpunkt, og noter verv, komitéarbeid og tidsperioder.
3. **Lag en tidslinje.** Sammenhold politiske roller, relevante vedtak og tidspunktet for oppnevningen.
4. **Se etter økonomiske bindinger.** Skill mellom offentlig fastsatt styrehonorar og andre interesser som kan berøre selskapet.
5. **Unngå å trekke mer enn kildene viser.** Et honorar dokumenterer betaling; det dokumenterer ikke i seg selv motiv eller påvirkning.

Spørsmål Relevant dokumentasjon Hva dokumentasjonen ikke nødvendigvis viser Hvem ble valgt, og hva ble honoraret? PDF-protokoll fra generalforsamlingen Hele begrunnelsen for nominasjonen Hvilke politiske roller har personen hatt? Stortinget.no representantbiografi Alle standpunkter eller interne vurderinger Kan det foreligge interessekonflikt? Tidslinje, vervopplysninger og habilitetsvurderinger At påvirkning faktisk har funnet sted

Åpenhet er viktigere enn antakelser

Et styreverv kan gi en tidligere politiker økonomiske interesser og ny innsikt i Norsk Tipping. Det kan også føre til spørsmål om forholdet mellom politisk arbeid og statlig eierskap. Men vervet alene viser ikke at personens syn på enerettsmodellen er kjøpt eller påvirket.

Den mest troverdige vurderingen bygger på dokumenter, tidslinjer og tydelige skiller mellom fakta og tolkning. Når honorar, oppnevning og politisk bakgrunn er tilgjengelig for innsyn, blir det mulig å diskutere både interessekonflikt og tillit til politikk uten å overdrive det kildene faktisk forteller.

Det er slik debatten om enerettsmodellen bør føres: med åpenhet om hvem som styrer, nøkternhet om hva et styreverv betyr, og vilje til å stille kritiske spørsmål uten å gjøre mistanke til konklusjon.